

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: hoofdfunctie en nevenfunctie

Niet voor niets

Het raadslidmaatschap doe je niet voor een maandelijks te ontvangen handvol pinda's. Er staan een financiële vergoeding en andere (financiële) aanspraken tegenover.

Omgerekend per uur stelt de zogeheten “vergoeding voor werkzaamheden” niet veel voor, zeker niet als je bedenkt dat de fiscus hier ook belangstelling voor heeft.

Voor diegenen onder de lokale volksvertegenwoordigers die niet financieel onafhankelijk zijn is het daarom goed dat er ook nog zoiets als een hoofdfunctie is. Te weten de baan die of het eigen bedrijf dat voldoende inkomsten oplevert om in de kosten van bestaan te voorzien.

First things first

Financieel gezien is het raadslidmaatschap niet meer dan een nevenfunctie. Staatsrechtelijk is het evenwel de hoofdfunctie.

Alle andere functies die een raadslidmaatschap erop na houdt worden gezien als “nevenfunctie”. Dus ook de baan die of het eigen bedrijf dat goed is voor het genereren van de middelen om in de kosten van bestaan en levensonderhoud te voorzien.

Van een raadslid wordt immers verwacht dat hij alle andere functies die hij uitoefent ondergeschikt maakt aan de functie van raadslid. Die implicatie kan worden verbonden aan het afleggen van de eed dan wel verklaring en belofte als bedoeld in artikel 14 Gemeentewet.

Wettelijke plicht

Vanaf 1994 verplicht (artikel 12 van) de Gemeentewet raadsleden om hun nevenfuncties openbaar te maken. Achtergrondgedachte hierbij was dat op die wijze beter kan worden getraceerd welke mogelijke vermenging van belangen kan optreden.

Het niet (volledig) opgeven van nevenfuncties door een raadslid heeft geen gevolgen voor diens raadslidmaatschap als zodanig. Betrokkene blijft volwaardig raadslid.

De gevolgen moeten meer worden gezocht in de morele en/of publicitaire hoek. Deze zijn in de regel niet mis te verstaan.

Het woord “nevenfunctie” wordt gebruikt in relatie tot raadsleden, maar staat niet in de Gemeentewet.

Letterlijk staat er “andere functies dan het raadslidmaatschap”. Maar dat is toch wel een hele mond vol, “nevenfuncties” bekt gewoon lekkerder.

Overigens moeten ook wethouders (41b lid 3) en burgemeester (67 lid 3) hun nevenfuncties openbaar maken. Voor deze twee ambtsdragers gebruikt de Gemeentewet overigens wél het woord “nevenfunctie”.

Openbaar maken: hoe dan?

De verplichting tot openbaarmaking stamt uit 1994, en is tekstueel tot op de dag van vandaag ongewijzigd gebleven.

In die dagen was er al wel een soort van internet, maar gemeentelijke websites waren net zo zeldzaam als een burgemeester die zonder ambtsketen een raadsvergadering voorzit.

Volgens (artikel 12 van) de Gemeentewet vindt openbaarmaking plaats door terinzagelegging op (*let op dit voorzetsel!*) het gemeentehuis. Letterlijk genomen dus op het dak.

Joost mag weten waarom de wetgever niet gewoon het voorzetsel “in” gebruikte.

Laten we het erop houden dat het de bedoeling van de wetgever was dat de opgaven van nevenfuncties op een voor een ieder toegankelijke plaats in het gemeentehuis worden gelegd.

Anno 2022 is dit stilletjes vervangen door een overzicht van nevenfuncties op de gemeentelijke website.

Functie, activiteiten of...

Menig raadslid vraagt zich af wat wel en wat niet openbaar moet worden gemaakt.

Moet onderscheid worden gemaakt tussen betaalde en onbetaalde functies? Is een functie hetzelfde als een activiteit?

Een functie is iets wat je uitoefent en waar een ander iets van (mee)krijgt of van merkt. Je doet het met andere woorden niet (uitsluitend) voor jezelf. Een activiteit ligt in het verlengde van een hobby. Het hobbymatig maken van 10-gangsmaltijden als thuishok is een activiteit. Het zijn van zzp-kok (uit de hand gelopen hobby) is een nevenfunctie, evenals het bestuurslidmaatschap van een sportvereniging.

Het maakt niet uit of er een vorm van vergoeding voor wordt ontvangen of dat eeuwige roem je deel is.

Tot slot

Het is groot belang dat de opgave van nevenfuncties volledig én actueel is! En wel voor de volle 100%.

Op dit vlak is voor menig gemeente(raad) nog een forse inhaalslag te maken.

Elke wijziging in nevenfuncties moet aanstonds worden doorgevoerd in de opgave die openbaar is op de gemeentelijke website.

Niemand anders dan het raadslid zelf is hiervoor verantwoordelijk.